

Grauwe Klauwier: graadmeter voor natuurherstel

Een oproep voor medewerking

In 1994 heeft de spectaculaire toename van de Grauwe Klauwier zich in het Bargerveen voortgezet. Volgens de methode 'Hans van Berkel' werden 126 posities vastgesteld (1992: 104; 1993: 96). Door de warme stabiele zomer van 1994 was ook het broedsucces zeer goed. We konden maar liefst 150 nestjongen ringen (1992: 54; 1993: 63). De schatting is dat in 1994 in totaal ongeveer 200 jonge klauwieren in het Bargerveen zijn uitgevlogen. Het is aan te nemen dat ook in aangrenzend Duitsland op de goede klauwierplekken door de mooie zomer de broedresultaten gunstig zijn geweest. Uit het onderzoek in het Bargerveen weten we inmiddels dat de sleutelfactor in de succesvolle populatieontwikkeling van de Grauwe Klauwier bepaald wordt door aanbod en diversiteit van grote insecten. Met hele specifieke herstelmaatregelen, zoals de aanleg van een dammenstelsel, probeert Staatsbosbeheer in het Bargerveen weer levend hoogveen tot ontwikkeling te krijgen. Door deze maatregelen zijn eigenlijk onverwacht en blijkbaar op grote schaal zeer gunstige condities ontstaan voor veel grote insectensoorten. Welke condities dit nu precies zijn, is één van de vragen waar het klauwierenproject een antwoord op probeert te vinden.

Gezien het goede broedresultaat in 1994 is het niet ondenkbaar dat door dispersie komend seizoen op allerlei 'nieuwe' en natuurlijk ook oude plekken binnen ons land Grauwe Klauwieren zullen opduiken en een broedpoging wagen. Voor ons is het natuurlijk interessant te weten of het Bargerveen een mogelijke functie vervult als brongebied. We hebben in 1994 alle nestjongen aan de rechterpoot van een aluminium ring van het Vogeltrekstation en aan de linkerpoot van een rode kleurring voorzien (in 1992 rechts: aluminium en links: geel; in 1993 rechts: blauw en links: aluminium). In 1995 wordt dit rechts een gele en links de aluminiumring van het Vogeltrekstation. Klauwieren maken bij het opsporen van een prooi vaak gebruik van een uitkijkpost zodat het voor een waarnemer relatief eenvoudig is de poten te controleren op het dragen van een ringcombinatie.

In hoeverre zijn er buiten het Bargerveen levensvatbare terreinen voor de Grauwe Klauwier? Met andere woorden zijn er binnen Nederland gebieden te vinden, waar het aanbod aan insecten zo groot is dat de Grauwe Klauwier nog voldoende prooien kan vangen om zijn jongen groot te brengen? In het algemeen gaat het zeer gaat met grote insecten. Weet de klauwier echter succesvol te broeden dan moet er sprake zijn van een gevarieerde en intacte insectenwereld. Wij zijn daarom niet alleen geïnteresseerd in waar en in welke landschappen de klauwier opduikt. Wij willen ook graag weten: hoe lang blijft hij of zij daar 'hangen', komt het tot paarvorming, hoeveel paren zijn er, wordt er een nest gebouwd, wat is het broedsucces en hoelang blijven de ouders met de jongen in het gebied.

Hoe kan men meewerken? In de eerste plaats door alle klauwieren te

controleren op ringen. Noteer wel duidelijk welke ring resp. aan de rechter- danwel linkerpoot wordt waargenomen. Geef deze waarneming zo snel mogelijk door aan het onderstaande adres met datum, plaats en liefst ook Amersfoortcoördinaten. Als klauwieren (ook niet geringde!) langer aanwezig blijven, zouden wij het zeer op prijs stellen, indien zij gedurende het seizoen gevolgd worden. Dit moet natuurlijk in overleg met de terreinbeherende instantie gebeuren en op zo'n manier dat er geen verstoring plaatsvindt van een eventueel broedgeval. Hierover kan men met ons gedurende het veldseizoen contact opnemen. Men ontvangt dan een

Grauwe Klauwier (Elwin van der Kolk)

uitgebreide instructie met een invulformulier. Daarnaast zouden wij graag beschikken over alle losse waarnemingen van al dan niet geringde Grauwe Klauwieren in 1995 (buiten Bargerveen!) met datum, plaats en Amersfoort-coördinaten.

In het project wordt nauw samengewerkt met het SOVON en met de terreinbeherende instanties.

Stichting Bargerveen, Veldstation
Bargerveen, Hans Esselink,
Kamerlingwijk OZ 83,
7894 AJ Zwartemeer,
tel./fax: 05913-13163

Boekbespreking

November 1994 verscheen het boek *Sterns van Europa en Noord-Amerika* van Klaus Malling Olsen en Hans Larsson. Het is tevens Dutch Birding Vogelgids nr.3.

Van deze sierlijke zee- en moerasvogels die over de hele wereld voorkomen zijn er in Europa en Noord-Amerika tot nu toe 23 vastgesteld. Ze worden allemaal in dit boek behandeld. Hun herkenning is vaak problematisch door de variatie tussen soor-

ten en ondersoorten en juveniele en adulte exemplaren. Dit boek met zijn handzame formaat is ook echt als vogelgids bedoeld en is opgebouwd rond de thema's veldherkenning, gedetailleerde beschrijving en rui; aspecten die bij de herkenning een rol spelen. Er wordt o.a. ingegaan op hoe lichtomstandigheden de waarneming beïnvloeden, sleet, afwijkende vogels en hybriden. Het grootste deel van het boek is gewijd aan de soortbeschrijvingen waarbij per soort een beknopte determinatietabel wordt gepresen-

teerd en op veldherkenning en de verschillen tussen zomer en winter, adult en juveniel wordt ingegaan, dat alles gelardeerd met veel tekeningen en kaartjes. Het boek, dat 224 pagina's telt, kent als afsluiting een serie van 208 kleurenfoto's die de beschrijvingen nog extra verhelderen.

Sterns van Europa en Noord-Amerika (ISBN 90-74345-05-0) is een uitgave van Ger Meesters Boekproducties Uitgeverij, kost f49,90 en is via de boekhandel te verkrijgen.